

TRANSFORMATIEAGENDA

JEUGD ZEELAND

2018 - 2021

Transformatieagenda Jeugd Zeeland

Inhoudsopgave

- Inleiding en ambities transformatie jeugd
 - totstandkoming van de transformatieagenda jeugd Zeeland
 - Werken met het kwaliteitskompas: vanuit een blik op het hele leven van kinderen en gezinnen
 - Van maatschappelijk resultaat naar ambities en actielijnen.
 - In de context van landelijke ontwikkelingen

- Actieplan: de zes actielijnen geconcretiseerd
 1. Harmonisatie toegang en versterken vakmanschap
 2. Kinderen groeien zoveel mogelijk op in een gezin
 3. Onderwijs en jeugdhulp verbonden
 4. Preventie op de kaart
 5. Jongvolwassenen zelfstandig
 6. Kinderen en gezinnen veilig

- Werkwijze en randvoorwaarden voor de transformatie 2018-2021
 - Samenwerking
 - Opdrachtgeverschap, inkoop en monitoring
 - Programma zorg voor jeugd: tijd en budget
 - Communicatie, inspiratie, leren van elkaar en voortgang

1. Inleiding en ambities transformatie jeugd Zeeland

Voor u ligt de transformatieagenda jeugd Zeeland 2018 tot en met 2021. Deze agenda komt voort uit een door de 13 Zeeuwse gemeenten opgestelde bestuursopdracht om op basis van eerder vastgestelde maatschappelijke resultaten te komen tot een Actieplan Jeugd Zeeland. De agenda geeft antwoord op een aantal vraagstukken: o.a. de overschrijding van de budgetten, de krimp, het ontbreken van structuur op de transformatie van de jeugdhulp gericht op integrale samenwerking, de gewenste kwaliteitsverbetering van de jeugdhulp en input voor de Inkoop 2020 en verder.

De financiële druk op noodzakelijke veranderingen in Zeeland is groot. De prognoses die de Inkooporganisatie heeft gepresenteerd laten de komende jaren nog een verdere stijging van de uitgaven voor jeugdhulp zien. Ook in Zeeland zien we nog steeds een toename van het gebruik van de jeugdhulp, waardoor het verschil tussen de uitgaven van de gemeenten aan jeugdhulp en de bijdrage van het Rijk steeds groter wordt.

Om de complexe transformatie jeugd te laten slagen en om verder oplopende tekorten bij individuele gemeenten te voorkomen, is meer samenwerking op het niveau van jeugdregio Zeeland noodzakelijk. De complexiteit is voor de meeste individuele gemeenten te groot, de financiële belangen zijn fors. Tegelijkertijd is ruimte voor lokaal initiatief nodig. Uitgangspunt is: de jeugdregio Zeeland trekt gezamenlijk op waar het lokaal/sub-regionaal niet kan. Waar nodig werken we ook overstijgend aan de jeugdregio.

De Transformatieagenda jeugdhulp geeft uitvoering aan de eerder vastgestelde Sturingsvisie (2016) en Visie op het Specialistisch zorglandschap (2017), in combinatie met bijbehorende inkoopstrategie.

Totstandkoming van de transformatieagenda jeugd Zeeland

Op 19 december 2017 zijn we gestart met de uitwerking van de bestuursopdracht ‘Transformatie jeugdhulp Zeeland’, met begeleiding van het Nederlands Jeugdinstituut. Afgelopen half jaar werden drie werkgroepen gevormd met vele partijen, die te maken hebben met onze Zeeuwse jongeren. Denk aan vertegenwoordigers vanuit het onderwijs, de jeugdhulpaanbieders, ambtenaren (inclusief die van de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland) en de Zeeuwse onderzoeksbureaus die zijn gekoppeld aan de Zeelandscan¹. Huisartsen waren in deze werkgroepen niet vertegenwoordigd, maar hebben later via de consultatiemogelijkheid alsnog een bijdrage geleverd aan de agenda.

Een belangrijke informatiebron voor ons waren de ervaringsdeskundigen². Zij kunnen ons goed vertellen wat er anders kan dan nu zoals het nu gaat. Ook kunnen zij adviseren over datgene de Zeeuwse gemeenten zouden moeten organiseren in het kader van de jeugdhulp.

In de transformatieagenda is daarnaast ook input terecht gekomen van eerdere gesprekken over de toekomst van de Jeugdzorg die in de afgelopen jaren zijn gevoerd met de diverse betrokkenen uit het brede veld van jeugd, welzijn, onderwijs, zorg en veiligheid.

De werkgroepen hebben met veel enthousiasme en energie gewerkt om uiteindelijk te komen tot het hierop volgende actieprogramma. Een woord van dank aan ieder die hier aan heeft meegewerkt is daarom ook zeker op zijn plaats.

¹ ZB Planbureau, GGD Zeeland en Robuust

² Er is o.a. gesproken met jongeren die in de jeugdhulp zitten/ ouders met een gezinshuis en de jongeren die daar woonden/ jongeren die uit de jeugdhulp zijn, maar nog wel hulp en ondersteuning nodig hebben (18-/18+)/, ouders waarvan de kinderen in de jeugdhulp zitten. Aandachtspunt hierin was wel dat individuele casuïstiek niet verheven kan worden tot beleid. Hiervan zijn we ons bewust geweest.

De agenda is op de inhoud van de transformatie gericht, zonder een financiële paragraaf. De financiële vertaling vraagt verdere uitwerking. Voorstellen met (incidentele) kosten, die gericht zijn op de doelen van deze agenda, worden besluitvormend voorgelegd aan het portefeuillehoudersoverleg Jeugd.

Bij een aantal onderwerpen zijn nog geen acties geformuleerd en is verdere uitwerking nodig. Een deel van de voorgestelde acties overlapt mogelijk het lokale jeugdbeleid. Enerzijds omdat gemeenten het zelf al geregeld hebben, anderzijds omdat er geen (efficiënte) meerwaarde is om de verantwoordelijkheid provinciaal te beleggen.

De onderstaande Transformatieagenda vormt daarnaast de basis voor een andere manier van inkopen, passend bij datgene wat nodig is. We streven ernaar om in de komende jaren de transformatie dusdanig vorm te geven, dat de huidige financiële tekorten teruggedrongen worden en passen binnen het macrobudget Sociaal Domein.

Werken met het kwaliteitskompas: vanuit een blik op het hele leven van kinderen en gezinnen

Samen met het Nederlands Jeugd instituut (NJI) hebben we gewerkt volgens de werkwijze van het Kwaliteitskompas³. Met deze werkwijze werken we aan onderdelen vanuit een blik op het hele stelsel van voorzieningen voor jeugdigen. Dit in de overtuiging dat wezenlijke verbetering van de dienstverlening aan kinderen en gezinnen om een blik vraagt op het geheel. Basiszekerheid kan de 'stress' in gezinnen behoorlijk reduceren en daardoor problemen helpen voorkomen. Het "geheel" vertalen wij dan als het Zeeuwse zorglandschap voor jeugdigen, van welzijnswerk en jeugdgezondheidszorg tot aan specialistische voorzieningen, en waar mogelijk ook andere sociale voorzieningen. Denk daarbij aan huisartsen, onderwijsinstellingen, werkgevers en verhuurders van woningen. Cruciaal is dat er vanuit de (specialistische) jeugdhulp met de andere domeinen systematisch wordt samengewerkt om kinderen en jongeren verder te helpen. Gemeenten pakken hierin de regie omdat wij in staat zijn de levensdomeinen te verbinden.

Van maatschappelijk resultaat naar ambities en actielijnen.

Gedurende het traject is gebleken dat de, eerder vastgestelde, maatschappelijke resultaten niet helemaal passend waren. Daarom zijn zij vertaald naar (zes) ambities. Het uitgangspunt "Veilig opgroeien" werd door alle werkgroepen als onvoldoende zichtbaar ervaren in de maatschappelijke resultaten. Daarom hebben we ervoor gekozen het thema veilig opgroeien apart te benoemen en daarmee meer prioriteit te geven.

De koppeling ouders en jongeren in het maatschappelijk resultaat 'Jeugdigen en hun ouders gaan naar school of hebben werk' bleek niet werkbaar. Het maatschappelijk resultaat bleek te breed en te algemeen gesteld.

Uiteindelijk zijn de werkgroepen gekomen tot onderstaande ambities voor de komende jaren:

- Kinderen groeien zoveel mogelijk op in een gezin.
- Jeugdigen doorlopen een (succesvolle) schoolcarrière en worden voorbereid op de toekomst.
- Ouders hebben inkomen en werk/studie.
- Jongeren vertonen geen grensoverschrijdend gedrag
- Jeugdigen zijn in staat hun problemen in hun eigen gezin en netwerk op te lossen
- Jeugdigen groeien veilig op.

³ Voor meer info zie: <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Kwaliteitskompas-resultaatgericht-werken-aan-jeugd-en-opvoedvraagstukken>

Deze zes ambities hebben we vertaald naar zes actielijnen met concrete activiteiten. Deze worden in hoofdstuk 2 gepresenteerd. In hoofdstuk 3 beschrijven we de randvoorwaardelijke activiteiten die we nodig achten om de transformatie te laten slagen. Dit hoofdstuk is mede gebaseerd op advies van het NJi. Dit advies is te vinden in de bijlage.

De zes actielijnen staan met elkaar in verbinding en kunnen niet los van elkaar opgepakt worden. De programmamanager jeugd heeft een belangrijke taak in het bewaken van de verbindingen. De actielijnen zijn niet normatief genummerd en zijn allen even belangrijk.

De ambitie 'ouders hebben inkomen en werk' hebben we niet vertaald in een actielijn in deze Zeeuwse transformatieagenda jeugd. Deze ambitie wordt namelijk al opgepakt in de Zeeuwse samenwerking Sociaal domein en de arbeidsmarktregio. Wel hebben de jeughulpprofessionals een signalerende taak en is het van belang om de samenwerking met werk en inkomen en schuldhulpverlening te versterken om gezinnen te helpen waar werk en inkomen tot problemen leidt.

Ook vinden we het belangrijk dat deze ambitie in samenwerking met het Programma Jeugd opgepakt wordt, omdat een ouder waarbij de basisbehoeften niet goed geregeld zijn, ook minder kansen heeft om een goede ouder/opvoeder te zijn.

In de context van landelijke ontwikkelingen

De actielijnen van het Zeeuwse programma transformatie jeugd hebben een duidelijke samenhang met de landelijke actieprogramma's "Zorg voor jeugd, 'Scheiden zonder schade' en 'Geweld hoort nergens thuis'. Deze actieprogramma's zijn afgelopen maanden verschenen. In onderstaand schema leggen we de koppeling met de landelijke⁴ en de Zeeuwse Actielijnen.

Actielijnen voortkomend uit Zeeuwse ambities	Landelijke aanpak zorg voor jeugd
1. Harmonisatie toegang en versterken vakmanschap ⁵	Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen Investeren in vakmanschap
2. Kinderen groeien zoveel mogelijk op in een gezin	Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien
3. Onderwijs en jeugdhulp verbonden	Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen
4. preventie op de kaart	
5. Jongvolwassenen zelfstandig	Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden
6. Kinderen en gezinnen veilig	Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt Actieplan scheiden zonder schade Actieplan geweld hoort nergens thuis

⁴ Voorwaarden voor het aanvragen van het Transformatiefonds is dat er een koppeling gemaakt is met het landelijk Actieprogramma Zorg voor de Jeugd en het plan van de jeugdregio

⁵ Met de harmonisatie van Toegangsprocessen willen we ervoor zorgen dat het versterken van de eigen kracht van het kind en het gezin het uitgangspunt is.

2. Actieplan: de zes actielijnen geconcretiseerd

In dit hoofdstuk beschrijven we, daarbij het Kwaliteitsmodel van het NJi volgend, per Zeeuwse Actielijn:

- De koppeling met de Zeeuwse ambities
- Waarom deze Actielijn belangrijk is
- Waar we in Zeeland nu staan
- Bijbehorende maatschappelijke resultaten
- Wat we gaan doen in de komende periode. Hierin maken we onderscheid in prioriteit. Ook benoemen we hierin de actiehouders, verantwoordelijke of kartrekker. Wanneer die nog niet bekend is wordt deze later ingevuld. Er staan diverse onderwerpen in het stuk (met deadlines) waarvoor de verantwoordelijkheid soms al (wettelijk) belegd. Vanuit de notitie "Samenwerken Sociaal Domein Zeeland" maken we daarom een koppeling met de JGZ binnen het Programma Jeugd⁶.

Deze actielijnen realiseren we in intensieve samenwerking tussen gemeenten, toegang, welzijnswerk, onderwijs, huisartsen, jeugdhulpaanbieders en jongeren en ouders zelf. Inkoop is daarin een middel om de transformatie vorm te geven, daarom is de samenwerking met de Inkooporganisatie van groot belang.

Actielijn 1: Harmonisatie toegang en versterking vakmanschap

Draagt bij aan ambities:

- *Jeugdigen lossen hun problemen op in hun eigen gezin en netwerk*
- *Jeugdigen groeien veilig op.*

Waarom is deze actielijn belangrijk?

Bijna 90% van de ouders in Nederland vraagt advies over de opvoeding aan vrienden, ouders, buren, huisarts of andere bekenden. 'It takes a village to raise a child', is een bekende slogan, die wijst op het belang van een brede betrokkenheid van de omgeving bij het opgroeien van kinderen. De sociale omgeving heeft over het algemeen een positieve invloed op het opgroeien van kinderen en op de ouder-kindrelatie. Met sociale steun beleven de ouders de opvoeding positiever, vertonen ze positiever opvoedgedrag en hebben ze meer zelfvertrouwen. Ook kan sociale steun als buffer fungeren bij problemen en stress. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat het informele netwerk voor ouders in eerste instantie de belangrijkste en meest gewenste ondersteuning biedt⁷.

Ook is er niet altijd sprake van een 'probleem', pas wanneer daar sprake van is, moeten we zoeken naar een oplossing. Dat betekent dat er binnen de toegang- en hulpverlening zoveel mogelijk eenduidig gewerkt moet worden, zodat de ondersteuning die nodig is, passend is om te voldoen aan onze ambities (jeugdigen lossen hun problemen op in hun eigen gezin en netwerk en Jeugdigen groeien veilig op). Jongeren houden zich in hun leven vaak niet aan de gemeentegrenzen, daarom is harmonisatie belangrijk.

⁶ Hiervoor verwijzen we naar de betreffende notitie

⁷ Zoals het onderzoek 'Het versterken van de eigen kracht en het sociale netwerk van jeugdigen, ouders en gezinnen. 2010 NJI'.

Een sterke as tussen huisarts en jeugdarts is onmisbaar voor een goede jeugdzorg.

Huisartsenzorg is van 0-99 jaar en is zodoende voor de hele regio toegankelijk. Een sterke basiszorg creëren met de huisarts als spil, laagdrempelig, en als gezinsdokter vaak goed op de hoogte van het reilen en zeilen van de gezinnen uit de praktijk. Met als gevolg dat specialistische zorg alleen ingezet wordt waar passend en nodig.

Waar staan we nu?

Vanuit de deelnemers van de werkgroep (gemeenten en aanbieders) komt duidelijk naar voren dat de 'eigen kracht' van het gezin en netwerk te weinig en te laat betrokken wordt bij de oplossing. De oorzaak hiervan ligt enerzijds in het gebrek aan kennis van en overzicht over het brede sociale domein⁸, waardoor er te vaak alleen op de jeugdige wordt gefocust en niet het hele gezin en netwerk in beeld wordt gebracht⁹. De samenwerking tussen de professionals, die zich bezig houden met een kind/gezin, kan nog een verbeteringslag krijgen. Ook zijn professionals zich nog niet altijd bewust van de mogelijke inzet van het netwerk bij een kind/gezin of is er sprake van handelingsverlegenheid bij complexe casussen. Tot slot is er soms voor het kind geen hulp noodzakelijk als de ouder zijn of haar eigen problemen weet op te lossen of hiermee goed weet om te gaan. Een systeemgerichte benadering is dan zinvol. Dit dwingt tot samenwerking tussen 'jeugdprofessionals' en professionals die hulpverleners aan volwassenen

Anderzijds is er te weinig informatie over de mogelijkheden, tijdige inzet en het effect van het voorliggend veld, waardoor te veel kinderen in de specialistische jeugdhulp worden opgevangen. Er moet een goede balans komen door goede samenwerking tussen het 'voorveld' en de specialistische jeugdhulp. We willen graag dat het voorveld vaker wordt ingezet om 'erger' te voorkomen¹⁰.

We gaan er vanuit dat kinderen/gezinnen, door ondersteuning vanuit hun eigen netwerk, in samenwerking met voorliggende voorzieningen, mogelijk zelf hun problemen kunnen oplossen.

Uit de eerste evaluatie van de Jeugdwet blijkt dat passende hulp vaak te laat wordt ingezet waardoor problematiek verergert, zwaardere hulp is aangewezen en crisissen veroorzaakt. Vanuit een gedeelde visie in de zorg voor jeugd is sinds november 2016 ingezet op de versterking van de samenwerking in de basiszorg: huisartsen, jeugdgezondheidszorg en sociaal domein.

I.s.m. de Walcherse gemeenten is gestart met het faciliteren van Praktijkondersteuner GGZ-Jeugd (POH-J), met als doel zo vroeg mogelijk de patiënt/ inwoner te ondersteunen als zich problemen gaan voordoen. En in Zeeuws Vlaanderen wordt in een praktijk al vijf jaar met een POH-GGZ met aandachtsgebied jeugd gewerkt binnen de taakstelling van de huisartsenzorg. Inmiddels werkt men aan een plan om voor heel Zeeuws Vlaanderen te komen tot een integrale GGZ financiering.

Uit deze samenwerking is gebleken dat het werkt om een POH-GGZ met expertise en ervaring op het gebied van jeugd toe te voegen aan het team in de huisartsenpraktijk. Een praktijkondersteuner met aandachtsgebied jeugd richt zich op probleem-en vraagverheldering en op afstemming met andere partners. Deze voert behandelinterventies uit, gericht op verbetering van klachten en gericht op consulteren van of verwijzen naar aanvullende zorg waar nodig.

⁸ Eerder is in Zeeland geprobeerd om een digitale Sociale kaart voor de Wmo te organiseren (Xinvis). Die ervaring heeft ons geleerd dat een digitale sociale kaart door vele organisaties en wijzigingen dit niet up-to-date te houden is. Daarom moet de Sociale kaart vooral binnen de lokale teams gezamenlijk bewaakt worden.

⁹ Een aantal Zeeuwse gemeenten maakt zeer regelmatig gebruik van Familienetwerkberaden om tot een goede oplossing/veiligheid te komen. Het 'gebruiken' van elkaars geschoolde gespreksleiders is daarin nog niet overal gemeengoed.

¹⁰ Hoofddoel decentralisatie en transformatie

Maatschappelijke resultaten:

1. Jeugdigen en hun ouders zijn zelfredzaam in het oplossen van problemen op diverse leefgebieden samen met hun netwerk¹¹.
2. Inzet van specialistische jeugdhulp is minder vaak en minder lang nodig.
3. Ingezette (specialistische) jeugdhulp is passend¹².
4. Het percentage jongeren dat binnen het 1e jaar, na 1 tot 5 jaar en na 5 jaar na maatregel(en)/interventie/behandeling zonder ondersteuning en specialistische jeugdhulp participeert in de samenleving neemt toe t.o.v. het totaal aantal jongeren

Activiteiten**Bestuurlijke verantwoordelijken:****Gemeenten:** wethouder Lodder (Middelburg)**Jeugdhulpaanbieders:** Dhr. R. Stevens (Juvent)

Activiteit	Actiehouder	Periode
Samenwerking Zorg en Onderwijs versterken, bijvoorbeeld op het gebied van arbeidstoeleiding	Speciaal Onderwijs	2018/2020
Opstellen en vaststellen van een gezamenlijke en eenduidig gedragen omschrijving van over wat de kinderen en gezinnen van een lokaal team en de toegang mogen verwachten, zowel op het gebied van ondersteuning en jeugdhulp (basis- en specialistisch), als op de processtappen die een gezin doorloopt bij de toegang.	Werkgroep Toegang Afstemmen met huisartsen	2018/begin 2019
Zorgen voor eenduidige afspraken rondom regie en escalatie, waarbij het eerder vastgestelde uitgangspunt gehandhaafd blijft "Eén gezin, één plan, één regisseur".	Projectleider vanuit bestuursopdracht	2018
Organiseren en implementeren van eenduidige processen rondom de toegang, waarbij de lokale vrijheid voor de vormgeving van de uitvoering blijft bestaan. Onderdeel hiervan is een integrale aanpak en het benoemen van regisseurs op de complexe zaken en de daarbij benodigde koppeling met WMO, Wonen, Werk & Inkomen en Bureau Leerplicht en Passend Onderwijs, wat nog niet bij alle gemeenten zo geregeld is.	Toegangsorganisaties, huisartsen en jeugdhulpaanbieders	2018/begin 2019
Oprichting scholings- en kenniscentrum vakmanschap jeugd met als doel het versterken van het vakmanschap in de voorliggende voorzieningen, toegang, bij specialistische aanbieders en bij andere samenwerkingspartners door het opzetten van een continue leer- en verbetercyclus, intervisie, kennisuitwisseling en door afspraken over uniform gebruik van methodieken tbv eenheid van taal.	Werkgroep Toegang ism Jeugdhulpaanbieders ism toegang	Tweede helft 2019/eerste helft 2020

¹¹ Hierbij beseffen we dat niet alle problemen opgelost kunnen worden in het eigen netwerk.

¹² Dat kan betekenen dat direct 'zwaar' moet worden ingezet om erger te voorkomen of langdurig en op meerdere levensgebieden hulp noodzakelijk is]

Uitvoering actieplan Arbeidsmarkttekort Sociaal Domein In Zeeland hebben we al langere tijd problemen met het vinden van de juiste mensen in zorg en welzijn. Door de tekorten op de arbeidsmarkt kunnen wachtlijsten ontstaan en kunnen we de juiste hulp niet altijd georganiseerd krijgen. Hiervoor is in samenwerking met de gemeenten, de jeugdhulpaanbieders en ViaZorg een Actieplan opgesteld.	Werkgroep onder begeleiding van ViaZorg	2018/2019
Acties voor de versterking van het eigen netwerk	Nog op te zetten	2018/2020
Doorontwikkeling van de werkwijze van familienetwerkberaden	Nog op te zetten	2018/2020
Introduceren POH-jeugd (of een vergelijkbare voorziening) bij de huisartsen die daar open voor staan	Huisartsen	2018/2020

Actielijn 2: Kinderen groeien zoveel mogelijk op in een gezin

Draagt bij aan ambities:

- *Kinderen groeien zoveel mogelijk op in een gezin.*
- *Kinderen groeien veilig op*

Waarom is deze actielijn belangrijk?

Thuis wonen is voor bijna iedereen een van de belangrijkste beschermende factoren in zijn leven. Thuis vormt de basis voor het naar school kunnen gaan, voor het kunnen deelnemen aan sociale activiteiten, voor het hebben van een daginvulling met zingeving (school, werk, voorziening). In een gezin gaat het basaal om volledige acceptatie en bescherming, om regelmaat, stabiliteit, structuur, continuïteit. Dit wordt bijna altijd geboden door de voor het kind meest belangrijkste mensen: zijn ouders.

Thuis gaat het echter niet altijd goed. Dit komt dan door factoren als huisvesting, financiën, maar vooral ook door factoren vanuit de persoonlijke situatie van de ouders / verzorgers. Ouders kunnen op bepaalde momenten er niet toe in staat zijn om het kind de basale voorwaarden te bieden. Dan is het nodig dat het gezin steun krijgt van de mensen om het gezin en het kind heen zoals familie, huisarts, onderwijs, netwerk en het wijkteam. Het jeugdhulpaanbod komt in beeld wanneer de ondersteuning vanuit de andere partijen niet voldoende blijkt . Uitgangspunt is de ononderbroken ontwikkeling van kinderen en jongeren met zo weinig mogelijk (over)plaatsingen. In plaats van dat het kind 'reist' zou de expertise naar het kind/gezin toe georganiseerd moeten worden. Dit wordt niet vertaald in concrete acties, maar moet het onderliggende uitgangspunt bij de hulpverlening worden/zijn.

Waar staan we nu ?

Heel Zeeland (jeugdigen, ouders, bestuurders, hulpverleners) deelt deze ambitie al vele jaren. Verreweg het grootste aantal kinderen en gezinnen in de jeugdzorg ontvangt een vorm van ambulante hulpverlening. Er is wel een grote verschuiving van ondersteuning aan het netwerk en lichte ambulante hulpverlening naar gespecialiseerde, niet vrij toegankelijke (dus zwaardere) hulpverlening. Reistijden zijn door de geografische situatie in Zeeland helaas soms lang, daarom streven we ernaar om zoveel mogelijk “de zorg naar het kind te brengen, zodat het kind niet naar de zorg hoeft”. Jeugdigen kunnen al vaker in de huisartsenpraktijk zelf geholpen worden en hoeven niet doorverwezen te worden. Begeleiding kan daardoor sneller ingezet worden op de voor een kind meer vertrouwde plek. Door begeleiding zonder expliciete diagnose vooraf is het traject voor het kind minder stigmatiserend.

Als jeugdigen niet meer thuis kunnen wonen, heeft wonen in een pleeggezin, gezinshuis of kleinschalige woonvoorziening onze voorkeur. Er is echter een groot tekort aan deze voorzieningen. Voor veel pleeg- en gezinshuisouders is de problematiek van het kind te zwaar en te ingrijpend voor de eigen gezinssituatie. Grotere behandelvoorzieningen zijn de laatste jaren afgebouwd, maar er is geen vervanging voor gerealiseerd. Ook voorliggende – algemene én cliëntgerelateerde – voorzieningen zijn verdwenen. We moeten daarom nadenken over versterking (kennis, vaardigheden, ondersteuning en vitalisering) van bestaande vormen wellicht ook door meer werk te maken van scheiden van wonen en behandelen en inrichten van, bij voorkeur kleinschaliger, op specifieke complexe problematiek gerichte behandelvoorzieningen. Ook moeten we ons de vraag stellen of we wel voldoende gebruik maken van de kennis en verworvenheden van bestaande methodieken. Daarnaast blijkt er een tekort aan woonvoorzieningen voor de doelgroep 18-/18+, inclusief betaalbare woningen. Het Expertteam heeft hierover in mei 2018 geadviseerd.

Maatschappelijke resultaten

1. Relatief¹³ gezien minder kinderen en gezinnen ontvangen gespecialiseerde jeugdhulpverlening.
2. Als er ambulante hulpverlening in het gezin (ook pleeggezin) ingezet wordt dan is deze gericht op de mogelijkheden van het gezin zelf (zelfredzaamheid) en de mensen die hen omringen.
3. Elk kind, zowel wonend in een gezin als in een residentiele voorziening, mag structureel rekenen op een zo nabij mogelijke volwassene die voorziet in zijn basale fysieke en emotionele behoefte, die hem beschermt tegen gevaar en die daarin continuïteit en voorspelbaarheid biedt.

Activiteiten

Bestuurlijke verantwoordelijken:

Gemeenten: wethouder Vader (Vlissingen)

Jeugdhulpaanbieders: Dhr. R. Stevens (Juvent)

Activiteit	Actiehouder	Periode
Versterken relatie en samenwerking Zorg en onderwijs	Werkgroep Onderwijs/zorg	2018/2019
Het stimuleren van duurzame oplossingen door de inzet van vrijwilligersinitiatieven zoals mentoren, maatjes, burgervogden of Jim's ¹⁴ voor alle kinderen en gezinnen, die met jeugdhulp te maken hebben.	Intervence en Juvent, in samenwerking met de Toegangorganisaties en partners die vrijwilligers ondersteunen	2018/begin 2019

¹³ We gebruiken in deze agenda bij de maatschappelijke resultaten frequent de term 'relatief'. Dit op advies van onze onderzoeksbureaus die aangeven dat exacte aantallen niets zeggen wanneer ze niet gerelateerd zijn aan een vergelijkingsgroep.

¹⁴ Jouw individuele Mentor

Implementatie van bewezen effectieve instrumenten voor oa. triage en pleegzorg bij alle relevante organisaties (de toegang, jeugdhulp-aanbieders, pleegzorg)	Scholings- en kenniscentrum vakmanschap jeugd	2020
Bevorderen van de integrale, domein overstijgende, ontwikkeling van jeugdhulp in gezinsvormen, voortbouwend op de implementatie van Safer Caring ¹⁵ .	Juvent	Eerste helft 2019
Inventariseren welke bestaande voorzieningen (voorliggend), nu al actief zijn en welke mogelijkheden de thuisbegeleiding (thuiszorg) biedt, als het gaat om "thuis en gezinssituatie" en deze onderling verbinden.	Allévo SMWO MWW	2018/2019
Ontwikkelen concept 'Kans rijk wonen' voor Zeeland	Gemeente Goes als pilotgemeente	2018/2019
Investeren in andere woon/zorgvoorzieningen zoals gezinshuizen en pleegouders	Werkgroep Pleegzorg	2018/220

Actielijn 3: onderwijs en jeugdhulp verbonden

Draagt bij aan ambitie:

Jeugdigen doorlopen een succesvolle schoolcarrière en worden voorbereid op de toekomst.

Waarom is de actielijn belangrijk?

Het volgen van onderwijs is voor een kind essentieel; een goede omgeving in de vorm van school is een stimulerende factor bij de ontwikkeling van een kind. School is daarnaast een structurerende en normaliserende omgeving voor kinderen en jongeren met problemen. In Zeeland volgen de meeste kinderen een succesvolle schoolcarrière; de meeste jongeren hebben een (passende) startkwalificatie¹⁶ wanneer ze van school afgaan.

Toch hebben we ook te maken met kinderen waarvan de schooltijd niet optimaal verloopt. Veelal zijn dit kinderen die problemen hebben die om ondersteuning zowel op school als vanuit de jeugdhulp vragen. Deze twee werelden zijn nog onvoldoende op elkaar afgestemd. Belangrijk is dat we open kijken naar mogelijke oorzaken hiervoor. Daardoor vallen toch nog kinderen uit op school. Dat begint al in het primair onderwijs met schoolziekteverzuim. In het voortgezet onderwijs neemt het verzuim en het aantal thuiszitters toe. Dat leidt in de bovenbouw van het VO en in het MBO tot voortijdig schoolverlaten en op latere leeftijd tot minder maatschappelijke participatie.

Waar staan we nu?

De sturing op het breder delen, verspreiden en implementeren van goed werkende aanpakken in de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp is voornamelijk onduidelijk belegd. Uitgangspunt is en blijft daarbij dat het onderwijs verantwoordelijk is voor goed onderwijs en daaraan gerelateerde ondersteuning op school en de gemeenten verantwoordelijk zijn voor jeugdhulp gerelateerd aan de thuissituatie. De eerste ervaring met een onderwijs/zorgarrangement voor de kinderen die op "de Sprienke" zitten, zijn positief. Deze ervaring leert ons dat het mogelijk is met veel minder administratieve lasten, gezamenlijk met de school, te komen tot efficiënte inzet van de Jeugdwet op school.

Wel zijn er initiatieven van lokale gemeenten en van jeugdhulpaanbieders¹⁷ die navolging kunnen krijgen. We kunnen veel leren van elkaar. Dat doen we nog te weinig.

In de eerder beschreven acties bij de huisartsen (POH jeugd GGZ) is er plaats voor minder intensieve interventies vanuit de eerste lijn (huisartsenzorg) en JGZ in samenwerking met het onderwijs. We gaan er vanuit dat deze ontwikkelingen leiden tot een 'snelweg' naar de gespecialiseerde zorg waar

¹⁵ Safer Caring versterkt een eenduidig taalgebruik en andere risico inschatting die door alle betrokken worden gebruikt.

¹⁶ Opmerking: Kwantitatieve gegevens als 'Startkwalificaties' op zich betekenen niets, belangrijk is dat bij de analyses ook bijvoorbeeld het hoogst haalbare voor een kind wordt meegenomen. Feit blijft dat een minimale startkwalificatie belangrijk is voor een jongere.

¹⁷ Zoals zorg-onderwijs combinaties en de ontwikkeling IKC+, Asteria, Acreon en het Zwin-college.

nodig, zonder onnodige en desastreus 'etikettering' van kinderen en de daaraan gekoppelde hoge financiële consequenties.

Op casusniveau weten school en hulpverleners elkaar in Zeeland vaak wel te vinden. Niet altijd hebben professionals voldoende handelingsperspectief om het kind daadwerkelijk te helpen. Het is nu ook niet altijd mogelijk om jeugdhulp direct op school in te zetten. Vaak duurt het lang voordat hulp beschikbaar komt of er is onduidelijkheid over wie wat moet betalen. De samenwerking Passend onderwijs en Jeugdwet krijgt nog onvoldoende vorm in Zeeland. Ook wordt de huisarts niet altijd betrokken bij de samenwerking onderwijs en jeugdhulpverlening.

Maatschappelijke resultaten

- Relatief meer kinderen volgen regulier onderwijs, relatief minder kinderen in het speciaal onderwijs¹⁸; waarbij we ons richten op het passend onderwijs, wat perspectief biedt voor de toekomst.
- Relatief minder uitval uit het onderwijs: relatief minder voortijdig schoolverlaters, relatief minder thuiszitters, relatief minder leerplichtontheffingen;
- Relatief meer startkwalificaties.
- Relatief meer jongeren uit voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs en het MBO hebben werk.
- Realiseren van 1 kind – 1plan Jeugdwet en onderwijs: samenwerking (jeugd)hulp (thuis) en passend onderwijs (school) is gewaarborgd.

Activiteiten¹⁹

Bestuurlijke verantwoordelijken:

Gemeenten: wethouder Suij (Terneuzen) en Van der Plasse (Borsele)

Jeugdhulpaanbieders: Dhr. F. van Beek (Prokino Zorg) ism dhr. E. Eshuijs (RPCZ), Educonsult en Studium.

Onderwijs: Nog invullen

Activiteit	Actiehouder	Periode
Passende preventie/vroegsignalering op elke school en het versterken van de basis (zorgadviesteam ²⁰) en de pedagogische deskundigheid op school om gedrag te beïnvloeden ²¹ .	Voorzitter werkgroep Onderwijs/zorg ism Samenwerkingsverbanden onderwijs	Tweede helft 2019
Ontwikkeling van een gezamenlijk aanbod door onderwijs en gemeenten waarin ondersteuning vanuit school en jeugdhulp zijn geïntegreerd en gezamenlijk gefinancierd en hiervoor te definiëren welke interventies worden ontwikkeld: thuis en op school. Te denken valt aan dagstructureringsprogramma voor jongeren die wegens (licht)verstandelijke beperking en/of gedrag en/of psychiatrische problemen tijdelijk geen onderwijs kunnen volgen.	Voorzitter werkgroep Onderwijs/zorg ism Samenwerkingsverbanden onderwijs en lokale gemeenten	Tweede helft 2019/2020 starten

¹⁸ Hierin volgen we het uitgangspunt van het Passend onderwijs

¹⁹ De uitvoering uit deze Actielijn kan lokaal verschillen. De onderstaande acties zijn gericht op het behalen van de maatschappelijke resultaten voor alle Zeeuwse kinderen. Hierbij moeten we mogelijk ook een relatie leggen met Noord-Brabant ivm de Thoolse kinderen. Dat betekent dat een actie soms lokaal wordt opgepakt maar ook georganiseerd wordt voor kinderen van buiten de lokale gemeente.

²⁰ Hierbij willen we ook samen met het onderwijs onderzoeken welke partijen er in het ZAT plaatsnemen, mogelijk eerder de eerste lijn dan de tweede lijn. Ook wille we samen met het onderwijs de functie en positie van een ZAT onderzoeken.

²¹ Hierin ligt ook een relatie met Actielijn 4.

Beschikbaar hebben en delen van goede ervaringen van tijdige, laagdrempelige jeugdhulp op scholen en toegang tot specialistische jeugdhulp via de school ²² wanneer dat nodig is. Voorwaarde hierbij is dat als er sprake is van extra ondersteuning vanuit zowel onderwijs als jeugdhulp er een gezamenlijk ontwikkelingsperspectief voor het kind wordt bepaald in samenspraak met kind, jongere en ouders.	Voorzitter werkgroep Onderwijs/zorg ism Samenwerkingsverbanden onderwijs	2018/eerste helft 2019
Zeeuwse afstemming (REA-overleg) over verbinding onderwijs en jeugdhulp op bestuurlijk en beleidsniveau versterken, zowel voor PO als voor VO/MBO etc ²³ , zodat er gezamenlijk opgetrokken wordt.	Voorzitter werkgroep Onderwijs/zorg ism Samenwerkingsverbanden onderwijs en ZSM ²⁴	Tweede helft 2019
Het is duidelijk wat er nodig is voor bepaalde groepen kinderen als passende onderwijs/zorg arrangementen en die worden ook zo ingekocht (naar voorbeeld van de pilot bij de Sprienke)	Voorzitter werkgroep Onderwijs/zorg ism Samenwerkingsverbanden onderwijs	2018/ eerste helft 2019
Inventariseren welke bestaande voorzieningen (voorzittend), nu al actief zijn en welke mogelijkheden de thuisbegeleiding (thuiszorg) biedt, als het gaat om "thuis en gezinssituatie" en deze verbinden.	Allévo SMWO MWW	2018/2019

Actielijn 4. Preventie op de kaart

Draagt bij aan ambities:

- *Jongeren vertonen geen grensoverschrijdend gedrag.*
- *Jeugdigen doorlopen een succesvolle schoolcarrière en worden voorbereid op de toekomst.*
- *Jeugdigen zijn in staat hun problemen in hun eigen gezin en netwerk op te lossen*
- *Jeugdigen groeien veilig op.*

Waarom is deze actielijn belangrijk?

²² Hiervoor hebben we ook aandacht voor voorwaarden zoals beschikbare ruimten en afspraken overlegvormen/ positie en besluitvorming.

²³ Hierin moeten we onderzoeken hoe de mogelijkheden liggen voor samenwerking buiten de Zeeuwse grenzen, zoals bijvoorbeeld Noord Brabant, waar veel Thoolse kinderen naar school gaan.

²⁴ ZSM = Zeeuwse Stichting Maatwerk

Preventie heeft een grote prioriteit omdat de transformatie ook gericht is op beweging naar 'de voorkant'. Voorkomen is beter dan genezen. Aandacht voor de positieve ontwikkeling van kinderen, bevordering van het normale leven, het gericht nemen van beschermende maatregelen, het voorkomen van belemmerende of risicovolle factoren, het signaleren, verkleinen en waar nodig bestrijden van mogelijke risico's helpt bij het gezond, veilig en kansrijk laten opgroeien van kinderen en jongeren. Het voorkomt dat alledaagse opgroei- en opvoedproblemen escaleren tot ernstige problemen. Inzet op preventie biedt tegenwicht aan risico's waaraan jeugdigen worden blootgesteld. Inzet op preventie en voorliggende voorzieningen geeft ook meer mogelijkheid van 'afschaling' en inzetten van hulp op 'waakvlamniveau'.

Meerwaarde van inzet POH-GGZ-Jeugd leidt tot verbreding van de expertise van de huisartsenpraktijk en in wederzijdse kruisbestuiving met de gemeente betere hulp aan multi-problem-gezinnen

Waar staan we nu?

Binnen Zeeland zijn de afgelopen jaren diverse preventieve trajecten gestart. Onder andere de GGD jeugdgezondheidszorg, maar ook welzijnsvoorzieningen leveren een belangrijk bijdrage aan de preventieve inzet, maar er zijn ook andere aanbieders. Er is echter geen directe samenwerking tussen organisaties en ook in het onderwijs mag Preventie nog wat meer aandacht krijgen. Door (lokaal) integraal samen te werken kan het aanbod op Preventie in Zeeland verbeteren. We willen ook dat de inzet van het voorveld toeneemt.

Binnen het voorstel voor de Zeeuwse samenwerking Sociaal Domein is daarom ook directe samenwerking Jeugdgezondheidszorg en Jeugdhulp beschreven, zodat deze beide inhoudelijk binnen het programma Jeugd geïntegreerd zijn en samenwerken.

Tot heden is er geen samenhangend Zeeuws preventiebeleid opgesteld.

Er is veel aandacht voor (incidenteel) preventiebeleid rondom genotsmiddelen, maar veel minder voor bijvoorbeeld gezond gewicht²⁵. De meeste activiteiten zijn gericht op pubers en niet op jongere leeftijden. Hiermee missen we de samenhang binnen de preventieve inzet in Zeeland.

ACE's²⁶ zijn negatieve ervaringen in de kindertijd, die een grote invloed kunnen hebben op de geestelijke en lichamelijke gezondheid van mensen. Belangrijke negatieve ervaringen zijn: herhaalde lichamelijke en/of emotionele mishandeling, fysiek seksueel misbruik, verwaarlozing, alcohol en/of druggebruik in het gezin, criminaliteit in het gezin, ernstige psychische problemen in het gezin en echtscheidingen.

²⁵ Hierin zijn wel verschillen tussen gemeenten. De GGD heeft het Gezonde School concept dit jaar gelanceerd

²⁶ Xavier Moonen: ACE = adversed childhood experiences en CDC-Kaiser Permanente Adverse Childhood Experiences (ACE)-studie, VS.

Naast de risicofactoren, zijn ook beschermende factoren te benoemen die een positieve ontwikkeling van jeugd bevorderen. Belangrijke beschermende factoren zijn: sociale binding en hechting, een betekenisvolle bijdrage kunnen leveren, opgroeien in een omgeving met duidelijke waarden en normen voor positief gedrag, erkenning en waardering, steun van volwassenen, schoolmotivatie en mogelijkheden voor het ontwikkelen van talenten, Risicofactoren en negatieve ervaringen hoeven niet te leiden tot problemen, als deze gecompenseerd worden door beschermende factoren. Hoe meer negatieve ervaringen en risico's en hoe minder beschermende factoren, des te groter de kans op langdurige beschadiging. We kunnen deze ontwikkeling maatschappelijk verbeteren door het versterken van de beschermende factoren en het systematisch gaan herkennen en wegnemen van deze negatieve opgroei elementen, signaleren van gevolgen trauma's en behandelen hiervan en door empowerment van kind en gezin. Voor deze brede kijk op risico's en beschermende factoren is in Zeeland op dit moment nog weinig aandacht. We achten deze brede kijken kansrijk.

Maatschappelijke resultaten

- Het grensoverschrijdend gedrag van jongeren op gebied van middelengebruik, antisociaal²⁷ en crimineel gedrag en mediagebruik laat een dalende lijn zien in de komende periode.
- Door een goed georganiseerde en samenwerkende vroegsignalering wordt de inzet van de jeugdhulp op latere leeftijd minder (in aantallen en complexiteit).

Activiteiten

Bestuurlijke verantwoordelijken:

Gemeenten: Nog te bepalen

Jeugdhulpaanbieders: Dhr. De Meij (GGD Zeeland) en Mw. M. Noordhoek (SMWO namens de Maatschappelijk werkorganisaties in Zeeland)

Activiteiten	Actiehouder ²⁸	Periode
Goede ervaringen met preventieve activiteiten in Zeeland worden actief gedeeld met elkaar en waar mogelijk overgenomen. ²⁹	Transformatieteam Jeugd met name de kartrekkers van de werkgroepen	Doorlopend
Komen tot een integraal Zeeuws preventiebeleid, als onderdeel van de Transformatieagenda en de Zeeuwse samenwerking Sociaal Domein, op gezond, veilig en kansrijk opgroeien, wat gemeenten dan lokaal inzetten. In de aanloop hier naar toe inventariseren welke focus nodig is. Hierbij zoveel mogelijk gebruik maken van beschikbare informatie/ data/ monitor (GGD ea) en deze (zo mogelijk op gemeente- of wijkniveau) combineren.	Programmamanager met projectleider Samenwerking Sociaal Domein en JGZ GGD Zeeland	2018/eerste helft 2019

²⁷ Hierbij gaan we uit van de definitie: regelovertredend en grensoverschrijdend gedrag dat niet wordt geaccepteerd door gezin, school of de bredere maatschappelijke context, wangedrag

²⁸ Waar mogelijk zullen we hier ook actiehouders vanuit het Onderwijs toevoegen.

²⁹ Deze laatste twee resultaten zijn niet echt te noemen als "Maatschappelijk resultaat", maar zien we als een resultaat van acties die we in gaan zetten om de preventie goed op de kaart te krijgen binnen Zeeland.

Onderzoeken of de investering in signalering en voorkomen van ACE's in Zeeland draagvlak heeft en zo ja, samenwerking zoeken met UvA om dit te implementeren. Samenwerking met andere jeugdregio's wordt gezocht.	Programmamanager ism UvA	Tweede helft 2019/ eerste helft 2020
Samenwerking lokale Toegang/gebiedsteams en JGZ waar nodig verbeteren.	Beleidsmedewerkers (lokaal) Jeugd	Hoog/middel
Delen van goed werkende preventieve activiteiten en waar passend, lokaal implementeren	Transformatieteam/toegangsorganisaties	Doorlopend
Integratie Jeugdgezondheidszorg binnen Programma Jeugd, na instemming gemeenten met voorstel Samenwerken Sociaal Domein ³⁰	Programmamanager met verantwoordelijke voor JGZ GGD Zeeland	Tweede helft 2019/ eerste helft 2020
Project 'Kwetsbaar online' uitrollen, waarbij kinderen en jongeren veilig online kunnen zijn en goede keuzes maken.	Indigo Preventie met partners	Tweede helft 2019/ eerste helft 2020
Nadrukkelijk voorliggende voorzieningen als maatschappelijk werk/welzijnswerk en thuiszorg breed (dus ook de wijkverpleegkundige en Kinderwijkteam) en thuisbegeleiding specifiek betrekken	Maatschappelijk werk- en thuiszorgorganisaties	2018/2020
Investeren in collectieve voorzieningen in wijken en buurten	Maatschappelijk werk- en thuiszorgorganisaties	2018/2019
Netwerk Integrale Vroeghulp meer inzetten en koppelen met het Expertteam Zeeland	Coördinator IVH en coördinator Expertteam	2018
Laagdrempelige opvoedhulp zowel individueel als collectief verder ontwikkelen	GGD JGZ ism maatschappelijk werk- en thuiszorgorganisaties	2018/2019
Doorontwikkelen en meer bekend maken van de onafhankelijke cliëntondersteuning. Koppelen cliëntondersteuners aan de Toegangsorganisaties	Gemeenten/toegangsorganisaties Welzijnsorganisaties	2018/2019
Samenwerken in de preventieve inzet binnen het onderwijs	Werkgroep Onderwijs/Zorg en GGD	2019
Concept Gezonde school Zeeuws breed uitrollen	GGD ism Sport Zeeland en gemeenten	2018/2019

Actielijn 5: Jongvolwassenen zelfstandig

Draagt bij aan ambitie:

Jeugdigen doorlopen een succesvolle schoolcarrière en worden voorbereid op de toekomst.

Waarom is deze actielijn belangrijk?

Elk jaar worden in Zeeland een aantal jongeren uit de jeugdhulp meerderjarig.

³⁰ Bron: Notitie Zeeuwse samenwerking Sociaal Domein

Deze jongeren zijn op weg naar volwassenheid, maar zijn over het algemeen nog niet in staat om op eigen benen te staan, ze hebben op meerdere levensgebieden nog begeleiding nodig. De systeemgrenzen van de Jeugdwet, de WMO, passend onderwijs en de Participatiewet zitten voor deze jongeren op dit moment in de weg. De wettelijke kaders die gelden na het achttiende levensjaar gaan uit van zelfredzaamheid en sluiten daarmee onvoldoende aan bij behoeften en mogelijkheden van jongeren in een kwetsbare positie.

Waar staan we nu?

Een aantal jongeren uit de jeugdhulp komt vanuit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en het MBO1. Juist deze jongeren kunnen we in onze provincie goed gebruiken. In de techniek, de bouw en de zorg is de komende jaren volop behoefte aan praktisch geschoold personeel, al kunnen jongeren uit de jeugdhulp vanzelfsprekend ook nog doorstromen naar hogere opleidingen.

De Zeeuwse gemeenten hebben nog niet of nauwelijks gezamenlijk beleid ontwikkeld voor het vraagstuk 18-/18+. Een aantal gemeenten hebben het wel meegenomen in hun lokale beleid. Het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd vraagt ons om kwetsbare jongeren beter op weg te helpen zelfstandig te worden. Dan is samenwerking in beleid en uitvoering Zeeuws breed belangrijk. Er is een Zeeuwse werkgroep 18-/18+ die goede voorbeelden met elkaar deelt en er is veel informatie te halen van de landelijke website www.16-27.nl (toolkit).

Een duidelijke bestuursopdracht ontbreekt vooralsnog. Een goede voorbereiding op de toekomst van jongeren in een kwetsbare positie vraagt om een integrale aanpak op gemeentelijk niveau en bij aanbieders, zodat we samen ondersteuning op alle leefdomeinen voor jongvolwassenen kunnen bestrijken: werk (of andere vorm van zinvolle dagbesteding), wonen, inkomen, onderwijs en zorg.

Vanuit de eerste evaluatie van het Expertteam Zeeland is aangegeven dat er een dringende behoefte is aan kleinschalige woonvoorzieningen 18-/18+. In die voorzieningen krijgen jongeren die extra ondersteuning/begeleiding die ze nodig hebben om ervoor te zorgen dat ze later zelfstandig of met begeleiding kunnen functioneren. Beschermd wonen zou dan minder noodzakelijk zijn, waarmee de kosten voor de hulp ook zullen verminderen.

Uit de evaluatie blijkt ook dat veel casussen, die daar besproken worden, jongeren in de leeftijd 14-18 jaar betreffen waar geen passende plaats voor is in of rond Zeeland. De transformatie moet zich dan ook richten op deze doelgroep, zodat de betreffende jongeren hun plek in Zeeland kunnen krijgen en houden.

Ook uit een vertegenwoordiging van de jeugdhulpaanbieders (Kopgroep) is dringend aangegeven dat woonvoorzieningen voor deze doelgroep essentieel zijn. Deze Kopgroep is intussen al actief aan de slag met het opstellen van innovatievoorstellen.

Op dit moment lijkt het bijna vanzelfsprekend dat jongeren die langdurig in de jeugdhulp hebben gezeten, doorstromen naar een Beschermd woonvorm. Initiatieven zoals Foyer de Jeuness (Vlissingen) en het Jongerenhuis (Goes) laten zien dat investeren in deze doelgroep op termijn zowel sociaal/maatschappelijk als financieel positieve resultaten geven. In de gemeente Terneuzen zijn kamers met doorgroei beschikbaar gesteld vanuit een jeugdhulpaanbieder. Zowel goedkope woonvormen met zeer lichte ondersteuning als woonvorm met meer intensieve ondersteuning zou wenselijk zijn. Dit om uitstroom naar locaties verder van het netwerk ook te voorkomen.

Los van het 18-/18+-vraagstuk werken de 13 Zeeuwse gemeenten en UWV binnen de Arbeidsmarktregio Zeeland samen met als doel om een plaats op de arbeidsmarkt te bieden voor iedereen die kan werken. Werkgevers- en werknemersvertegenwoordiging, net als het onderwijs, worden bij deze samenwerking betrokken. De arbeidstoeleiding van kwetsbare jongeren en het voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid zijn thema's binnen deze samenwerking. De verbinding met jeugdhulp en andere leefdoelgebieden zoals wonen, financiën, vrije tijd en welzijn vraagt nog aandacht. De realiteit laat zien dat het op dit moment nog niet vanzelfsprekend is dat jeugdhulpaanbieders actief samenwerken binnen een casus. Inzetten van elkaars expertise is nog geen gemeengoed. Jeugdhulpaanbieders zoeken elkaar nog niet actief op om gebruik te maken van elkaars deskundigheid ten behoeve van het kind. "Speelveld en Doelen" is een project waarin Juvent en Emergis dit nu actief aanpakken. Maar ook lokaal en regionaal zijn er initiatieven zoals op Walcheren de samenwerking tussen Intervence en de gebiedsteams en het voorstel voor samenwerken tussen Intervence en het SMWO in de Oosterschelderegio. Ervaringen en werkzame factoren uit deze initiatieven worden echter nog weinig gedeeld met elkaar binnen Zeeland. Ook de evaluaties van pilots en initiatieven moet meer aandacht krijgen.

Uit onderzoek is gebleken dat jongeren gebaat zijn bij een vaste volwassene aan hun zijde. Dit geldt ook voor jongeren in residentiele voorzieningen. Dit kan bijvoorbeeld zijn door een JiM³¹ of een burgervoogd.

Maatschappelijke resultaten

- Relatief meer jongeren, met een geschiedenis in de jeugdhulp, en komend uit voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, MBO1 en jongeren, worden toegeleid naar werk.
- Relatief meer jongeren, die het nodig hebben, ontvangen doorlopend ondersteuning op weg naar volwassenheid (18-/18+);
- Relatief meer jongeren, in een kwetsbare positie, kunnen met vragen en problemen structureel terecht bij een volwassene.

³¹ Jouw individuele mentor. Door de JiM-aanpak krijgen jongeren en hun informele mentor meer zeggenschap over de steun die ze nodig hebben om het leven weer in eigen hand te nemen

Activiteiten

Bestuurlijke verantwoordelijken:

Gemeenten: wethouder Herselman (waarnemend) (Kapelle)

Jeugdhulpaanbieders: dhr. P. Van Wijk (Arduin)

Onderwijs: **Nog toevoegen**

Activiteit	Actiehouder	Periode
Doorontwikkelen samenwerking gemeenten en ZSM (Zeeuwse stichting maatwerk) voor heel Zeeland	Arduin, Juvent, Respont de Korre en Orionis)	2018/2020
Regionale bestuursopdracht formuleren en uitwerken voor thema jongvolwassenen, in aansluiting op RMC en plannen rondom de bestrijding van jeugdwerkloosheid en de arbeidstoeleiding van kwetsbare jongeren, landelijke programma jongvolwassenen.	RMC-regio's ism Programmamanager jeugd en arbeidsmarktregio	2018/2019
Arrangement ontwikkelen en financieren voor de doelgroep jongvolwassenen (met een LVB) met als doel begeleiding naar zo zelfstandig mogelijk wonen, Bij voorkeur zonder dat er een beschermd wonen indicatie moet worden geregeld.	Juvent en Arduin/Tragel/Emergis/Zeeuwse Gronden in samenwerking met andere jeugdhulpaanbieders	2018/eerste helft 2019
Jeugdzorg en gemeentelijke toegang werken, binnen de huidige hulpverleningsplannen, actief met toekomst gerichte plannen voor jongeren.	Werkgroep toegang	2018/eerste helft 2019
Nauwe relatie leggen met inkoop Jeugd en inkoop Wmo voor de doelgroep 18-24. ³²	Inkooporganisatie (Zeeuws of regionaal)	Tweede helft 2019/eerste helft 2020
Creëren van steunsystemen in wijken/buurtten met hulp van steunouders (vrijwillige gezinnen), gezinsmaatjes, estafettegezinnen, jongerenmaatjes, etc. zodat er effectieve en efficiënte afschaling van zorg kan plaatsvinden. Stimuleren dat jongvolwassenen een mentor/ maatje/ vertrouwenspersoon hebben.	Toegangorganisaties, Juvent, Intervence, welzijnswerk/maatschappelijk werk in samenwerking met o.a. de thuiszorg c.q. thuisbegeleiding.	Eerste helft 2019

³² Dit is ook ene onderdeel van de Zeeuwse samenwerking Sociaal Domein.

Actielijn 6: Kinderen en gezinnen veilig

Draagt bij aan ambitie:

- *Jeugdigen groeien veilig op.*

Waarom is deze actielijn belangrijk?

Investeren in het veilig opgroeien van een kind is investeren in een betere toekomst. Wanneer kinderen niet veilig opgroeien, komt de ontwikkeling van een kind zwaar onder druk te staan. Het ondermijnt het vertrouwen van het kind in anderen. Ook hier ligt een relatie met vroegsignalering en beperking van ACE's.

In Zeeland is niet gekozen voor Zorg- en veiligheidshuis, maar dat maakt niet dat deze keten goed georganiseerd moet worden, er moet een sluitende keten georganiseerd worden.

Wanneer het kind de buitenwereld als vijandig ervaart, dan verstoort dat zijn omgang met de kinderen en volwassenen om hem heen. Een volwassene die als kind niet veilig is opgegroeid en te maken heeft gehad met bijvoorbeeld mishandeling, verwaarlozing of huiselijk geweld, kan zijn toevlucht zoeken tot verslaving, zelfverwonding en zelfmoord als de herinneringen aan thuis ondraaglijk worden. Volwassenen die in hun jeugd mishandeld zijn, hebben dikwijls zorg nodig en hebben meer moeite om een plek op de arbeidsmarkt te verwerven. Daarnaast is uit onderzoek³³ gebleken dat problemen rondom veilig opgroeien in veel gevallen worden 'doorgegeven' aan de volgende generatie.

Waar staan we nu?

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in de implementatie van de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, de Afwegingskaders, het handelingsprotocol (implementatie per 01.01.2019), en het triage-instrument Veilig Thuis (VT, wordt in september 2018 geïmplementeerd)) worden op dit moment geïmplementeerd. Hiermee is een goede basis gelegd voor het melden van kindermishandeling, huiselijk geweld, verwaarlozing en seksueel geweld³⁴. De samenwerking VT en de lokale toegangsorganisaties behoeft nog verbetering. Hierin ligt een relatie met Actielijn 1. Door de komst van de aangepaste Wet meldcode krijgt VT een uitgebreidere monitorende rol. De Jeugd Beschermingstafels zijn in Zeeland wel gestart, maar behoeven nog een doorontwikkeling en meer Zeeuwse eenduidigheid.

Uit onderzoek binnen het Brabantse gedeelte van het Arrondissement is gebleken dat de keten Veilig Thuis / Gecertificeerde Instelling / Raad van de Kinderbescherming soms erg lang duurt en niet op

³³ Zoals "Probleemouders, probleemkinderen? : Een literatuurstudie van transgenerationale overdracht van problemen die tot kinderschermingsmaatregelen (kunnen) leiden", 2001 Baas N.J.

³⁴ . Er is sinds kort een aandachtsfunctionaris kindermishandeling voor de huisartsen. Een link hiermee is zeker nodig, ook omdat de huisartsen gezinnen door de hele keten blijven zien en kennen.

elkaar afgestemd zijn. Dat maakt dat door de op elkaar volgende onderzoeken het kind soms 7 tot 9 maanden moet wachten op hulp. We werken nu binnen het Arrondissement³⁵ aan een verkorting van deze keten. Dat zou bijvoorbeeld betekenen dat betreffende organisaties elkaars onderzoeksresultaten mogen gebruiken. Door middel van het uitvoeren van pilots wordt nu onderzocht hoe de veiligheidsketen verkort kan worden. Dit vraagt ook experimenteeruimte vanuit de Ministeries omdat onderzoeksbevoegdheid voor deze organisaties apart van elkaar geregeld zijn.

Er is een samenwerking op gang gekomen binnen het Arrondissement waarin Strafrecht en Jeugdhulp elkaar steeds meer gaan vinden.

Daarnaast blijkt dat bij acuut gevaar en structurele (terugkerende) onveiligheid in gezinnen en relaties VT en de huidige keten, met de huidige samenwerkingsafspraken, niet voldoende kunnen voorzien in preventie en duurzame veiligheid. Hierdoor bevinden deze cliënten zich vrijwel voortdurend en vaak gedurende meerdere generaties in het zorgsysteem, in het beschermingssysteem en in het strafrechtstelsel. Ook hier ligt weer een relatie met de eerder genoemde ACE's.

Om op de korte én lange termijn te voorzien in veiligheid, is niet alleen aanvullende inzet en expertise nodig, maar ook een resultaatgerichte samenwerking en een soepele en goed functionerende aansluiting van de zorg-, medische- en justitiële keten, de zogenaamde MDA++ aanpak³⁶.

Uit het Inspectierapport n.a.v. een calamiteit binnen de gemeente Middelburg³⁷ blijkt dat afspraken rondom "Regie en escalatie" in Zeeland niet goed gemaakt zijn. Om te voorkomen dat dit onderwerp op verschillende tafels uitgewerkt wordt heeft het portefeuillehoudersoverleg Jeugd in juli 2018 besloten dat er een externe ondersteuning wordt ingehuurd om dit onderwerp goed te beschrijven en te implementeren in Zeeland. Vanzelfsprekend wordt datgene wat er al is beschreven is in Zeeland meegenomen in deze opdracht.

Een gezamenlijke definitie van veiligheid en een bijpassend "taxatie-instrument" is er op dit moment nog niet.

Maatschappelijke resultaten³⁸:

- De doorlooptijd in de jeugdbeschermingsketen wordt, door samenwerking en vertrouwen tussen de ketenpartners, aantoonbaar verkort doordat betreffende organisaties gebruik maken van elkaars onderzoeksresultaten.
- Door inzet van de radar- en monitorfunctie van Veilig Thuis wordt recidivering zoveel mogelijk beperkt
- Kinderen, die in risicovolle omstandigheden worden geboren, worden vroegtijdig gesignaleerd, waarna een passende ondersteuning vanuit "Veilige start-methodiek" aangeboden wordt.
- Trans-generationalistische problematiek wordt doorbroken, o.a. doordat vrouwen in risicovolle omstandigheden die zwanger willen worden, een passende begeleiding door inzet van "Nu niet zwanger" krijgen³⁹.

³⁵ Dit betreft de jeugdregio's Zeeland, West Brabant West, hart van Brabant en West Brabant Oost

³⁶ Dit is een aanpak waarbij de verschillende sectoren (eerste +), specialisten (tweede +), het lokaal team en het gezin met haar sociale netwerk, samenwerken. Veilig Thuis Zeeland is namens de Zeeuwse gemeenten, verzocht de implementatie van een Zeeuws MDA++ in 2018 voor te bereiden

³⁷ "Casusonderzoek Zeeland. Onderzoek naar aanleiding van het onverwacht overlijden van een baby".

³⁸ Een aantal van deze maatschappelijke resultaten kunnen ook onder Preventie gezet worden, maar omdat we hierin de veiligheid bovenaan zetten kiezen we er voor om deze in Actielijn 6 mee te nemen.

- Er is een hulp en begeleiding bij scheidingen⁴⁰ georganiseerd, waardoor de traumatische ervaringen bij scheidingen zoveel mogelijk beperkt worden.
- Er is, binnen het Arrondissement, een goede samenwerking tussen Strafrecht en Jeugdwet, zodat er steeds gezocht wordt naar passende resultaten voor de jongere die met beide te maken krijgt.

Activiteiten:

Bestuurlijke verantwoordelijken:

Gemeenten: wethouder Harmsen (Tholen) en Vader (Vlissingen)

Jeugdhulpaanbieders: mw. N. Groenewegen (Intervence)

Activiteit	Actiehouder	Periode
De doorlooptijd in de jeugdbeschermingsketen aantoonbaar te verkorten door ervoor te zorgen dat de verschillende onderzoeken op elkaar aansluiten en niet apart van elkaar (onnodige dubbelingen) gedaan worden, dan wel een ander verkorting van de veiligheidsketen uit te werken dmv pilots binnen het Arrondissement. Hiervoor zoeken we de samenwerking met de andere jeugdregio's in ons Arrondissement . De GI Intervence, de Raad van de Kinderbescherming en Veilig Thuis Zeeland zijn belangrijke kartrekkers in dit proces.	Raad van de Kinderbescherming, Intervence en Veilig Thuis onder begeleiding van projectleider Arrondissement en JUZT ivm Jeugdzorg+	Doorlopend
In 2018 – 2019 zal verder ingezet worden in het op een hoger plan brengen van de ketensamenwerking binnen het Zeeuwse. Concreet zal VT zich meer gaan profileren en participeren binnen de (doorontwikkelde) Jeugd Bescherming Tafels en andere samenwerkingsverbanden (zoals actieoverleg Politie-OM-VT; het MASS in Tholen; VeiligheidsHuis Zeeland-ZSM; maar ook met de Toegangsorganisaties etc).	Veilig Thuis Raad voor de Kinderbescherming Toegangsorganisaties	Tweede helft 2019/eerste helft 2020
We gaan inzetten op een doorontwikkeling tot een Zeeuwse dekking van de werkwijze “Veilige start Zeeland “ en ‘Nu niet zwanger’. Met deze programma’s investeren we in de begeleiding van (potentiele) ouders met een verhoogde kwetsbaarheid door veelal een combinatie van psychiatrische problemen, verstandelijke beperking, verslaving, dakloosheid, schulden, ect.	(nog te vormen) werkgroep	Tweede helft 2019/eerste helft 2020
Implementatie MDA++	Veilig Thuis	2018/eerste helft 2019
Opzet van ‘JOOP-loketten’, andere manier van echtscheiding regelen.	Transformatiekamer “Problematische scheidingen waar kinderen bij	2018/eerste helft 2019

³⁹ We zijn ons ervan bewust dat dit niet alles oplost, maar met kleine stappen (mogelijk in de komende jaren nog andere aandachtsgebieden) hopen we de trans-generatiele problematiek te gaan doorbreken.

⁴⁰ Hierbij spreken we van scheidingen bij gehuwde en niet-gehuwde ouders.

	betrokken zijn”	
Opzetten van een gezamenlijke definitie van “Veiligheid”	Veilig Thuis ism Raad van de Kinderbescherming en GI's.met bijbehorend taxatie-instrument	2018/eerste helft 2019

3. Werkwijze 2018-2021

Bovenstaande Transformatieagenda geldt voor de periode 2018-2021 en is daarmee gekoppeld aan de periode van de huidige gemeentebesturen. Dat maakt dat er voor de komende jaren duidelijk is waar we gezamenlijk aan willen werken. Het, onder begeleiding van VWS/VNG, opgestelde inkoopbeleid voor 2020 en verder wordt gekoppeld aan deze Transformatieagenda.

Deze zes actielijnen zijn de komende jaren richtinggevend voor de inzet van menskracht en middelen. Om de zes Zeeuwse actielijnen en daarmee de transformatie jeugd te laten slagen, moet een aantal randvoorwaardelijke zaken geregeld zijn: tijd, geld, projectleiding, monitoring, sturing en opdrachtgeverschap vanuit gemeenten, ondersteunde inrichting van de inkoop, samenwerking met diverse partijen, een structurele dialoog met jongeren en ouders. In dit hoofdstuk gaan we in op deze randvoorwaarden.

Samenwerking

Transformatie betekent niet alleen een andere werkwijze, maar ook een cultuurverandering. Met de uitwerking van deze agenda gaan we er vanuit dat de gewenste cultuurverandering ook volgend zal zijn. In het proces van de afgelopen maanden om te komen tot de Transformatieagenda hebben we gezien dat samenwerken in de transformatie van de jeugdhulp in Zeeland van essentieel belang is. Niemand kan het alleen doen, we hebben elkaar heel hard nodig. Hierbij hebben alle partners het lef nodig om over de grenzen van hun eigen organisatie te kijken en te handelen. We hebben een aantal samenwerkingsopgaven:

Versterking samenwerking met Zeeuwse voorzieningen

De transformatie jeugd is een complexe opgave. Geen van de betrokken partijen, ook gemeenten niet, is in staat om alle antwoorden op de opgaven van de transformatie te formuleren. De komende jaren zullen we door middel van het gesprek met elkaar nieuwe antwoorden en oplossingen zien te vinden. Dat vraagt van gemeenten de lenigheid om op verschillende manieren te kunnen sturen. Niet alleen als opdrachtgever en subsidieverstrekker die rechtmatigheid toetst en afrekent op resultaten, maar ook als een maatschappelijk partner tussen de andere partijen die gezamenlijk zoeken naar de juiste acties, resultaten en vernieuwende manieren van werken. Dat vraagt om een andere verhouding en een ander gesprek met aanbieders. Daartoe is een Kopgroep innovatie jeugd⁴¹ opgericht met als doel om de samenwerking tussen aanbieders en gemeenten te intensiveren. De sturing op de Transformatieagenda en de zes actielijnen van de transformatieagenda wordt een gezamenlijke verantwoordelijkheid van aanbieders en gemeenten. Elk van de zes actielijnen wordt geadopteerd door een wethouder en een bestuurder van een van de Zeeuwse instellingen. Hiermee zetten we een volgende stap in de samenwerking van gemeenten met aanbieders.

Structurele dialoog met jongeren en ouders

De afgelopen periode hebben we veel gepraat met jeugdhulpaanbieders en gemeenten. De doelgroep waar we het voor doen is nog onvoldoende betrokken bij ons programma. Dat bleek ook wel bij de inventarisatie voor het bovenstaande Actieprogramma.

Jongerenparticipatie wordt daarom ook onderdeel van onze meerjarige Transformatieagenda. Dit betreft dan een Actielijn-overstijgende actie.

Dit zal in 2019 opgepakt gaan worden, onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Programmamanager Jeugd en de jeugdhulpaanbieders. Hiervoor zal ook de samenwerking met landelijke partijen gezocht worden, maar vooral die met de Zeeuwse.

Versterking gemeentelijke samenwerking jeugd

De complexiteit van de jeugdhulp is voor de meeste individuele gemeenten te groot, de financiële belangen zijn fors. Tegelijkertijd is ruimte voor lokaal initiatief nodig. Ook moet de basis bij de lokale gemeente op orde zijn en, waar nodig, de processen uniform geregeld.

Uitgangspunt is: de jeugdregio Zeeland trekt gezamenlijk op waar het lokaal/sub-regionaal niet kan. Waar nodig werken we ook overstijgend aan de jeugdregio overstijgend.

⁴¹ In de bijlage beschrijven we de gremia waar we mee te maken hebben met deze Transformatieagenda. De Kopgroep heeft een belangrijke adviserende rol naar gemeenten. Wanneer het voorstellen betreffen die in relatie met gemeentelijke werkwijze etc. staan, ligt de definitieve besluitvorming bij de gemeenten.

De Kopgroep kan binnen de samenwerking jeugdhulppartners zelfstandig besluiten binnen de kaders van de inkoopcontracten.

Er komt een regionaal Kernteam jeugd op ambtelijk niveau, waar ook de inkooporganisatie onderdeel van zal uitmaken. De Programmamanager jeugd zal de eindverantwoordelijkheid dragen voor dit Kernteam. Dit vraagt een gezamenlijke investering in beleids capaciteit van de 13 gemeenten.

Waar nodig om de transformatie te bevorderen, zal extra capaciteit worden ingehuurd, bekostigd vanuit het Transformatiebudget.

We vinden het belangrijk dat ook afdelingshoofden/managers betrokken zijn bij het proces. Het PMO⁴² beraadt zich nog over hoe deze betrokkenheid georganiseerd moet worden. Vooralsnog informeert de Programmanager Jeugd structureel aan het PMO.

Ook de Kring van secretarissen wordt structureel geïnformeerd, dit gebeurt door de vertegenwoordiger van de Kring die in de Task Force Jeugd Zeeland (TFJZ) participeert.

Bestuurlijke trekkers, zoals bovenstaand beschreven, doen dit vanuit een vertegenwoordiging van de 13 Zeeuwse gemeenten. Zij rapporteren structureel aan:

- het portefeuillehoudersoverleg jeugd (gemeenten)
- Jeugdhulpaanbieders in het Platform Jeugdhulp Zeeland (jeugdhulpaanbieders)

Opdrachtgeverschap, inkoop en monitoring

Opdrachtgeverschap en inkoop

De financiële druk op noodzakelijke veranderingen in Zeeland is groot. De prognoses die de Inkooporganisatie heeft gepresenteerd laten de komende jaren nog een verdere stijging van de uitgaven voor jeugdhulp zien. Ook in Zeeland zien we nog steeds een toename van het gebruik van de jeugdhulp, waardoor het verschil tussen de uitgaven van de gemeenten aan jeugdhulp en de bijdrage van het Rijk steeds groter wordt.

Bovenstaande betekent dat gemeenten ook eigen middelen beschikbaar moeten stellen om de jeugdhulp te kunnen bieden. Tevens betekent dit dat er financiële middelen nodig zijn om de transformatie vorm te geven. Aan de Transformatieagenda koppelen we direct een passende manier van inkopen. In 2018 hebben we hiervoor ondersteuning gekregen vanuit VWS/VNG. De plannen hiervoor worden separaat gepresenteerd, maar zijn onderdeel van deze transformatieagenda.

Parallel aan de ontwikkeling van deze transformatieagenda werkt de Inkooporganisatie samen met de gemeenten aan de ontwikkeling van de inkoopstrategie voor de volgende contractperiode vanaf 2020. Met ondersteuning van de VNG en het ministerie van VWS worden er inkoopscenario's ontwikkeld. De Jeugdregio Zeeland fungeert hierbij als één van de vier pilotregio's in Nederland. De bevindingen uit deze transformatieagenda vormen mede de basis voor de vormgeving van het Zeeuwse zorglandschap en de strategische keuzes op middellange termijn. De inkoopscenario's beogen ruimte te bieden aan Zeeuwse Samenwerking voor Jeugdhulp op provinciaal en regionaal niveau, en mogelijkheden te bieden voor lokale invulling waar gewenst.

Monitoring

Helaas kunnen we op moment van schrijven niet alles onderbouwen met cijfers, een goede monitor Jeugd, als onderdeel van de monitor Sociaal Domein, is op korte termijn noodzakelijk.

Bij het meten van effecten van de resultaten zijn we afhankelijk van beschikbare data. Gebleken is dat die data nog niet altijd beschikbaar zijn in Zeeland. Opzetten van een goede monitor Sociaal Domein is essentieel om ervoor te zorgen dat we de resultaten van ons meerjarig beleid ook in beeld kunnen brengen. Dit vraagt ook een versterking van de rol van de (Zeeuwse) onderzoekscapaciteit.

Het monitoren is belegd binnen het project Zeeuwse samenwerking Sociaal Domein. Vanuit het Programma Jeugd hebben we een actieve rol hierin, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor monitoring is belegd bij de provinciale werkgroep Monitoring.

Wel gaan we in 2018 aan de slag met een Startfoto jeugd. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij een werkgroep Monitoring jeugd.

Per Actielijn hebben we samen met de onderzoeksbureaus⁴³ onderzocht welke maatschappelijke resultaten nu al gemeten kunnen worden en voor welke er nog zaken ontwikkeld moeten worden. Het voert te ver voor deze agenda, om hier gedetailleerd te beschrijven wat deze ontwikkelingen

⁴² Provinciaal Management Overleg

⁴³ Nji, ZB Planbureau namens de Zeelandscan, Inkooporganisatie jeugdhulp Zeeland

inhouden.

Programma zorg voor jeugd: tijd en budget

Gekoppeld aan de evaluatie van de Jeugdwet hebben VWS en de VNG gezamenlijk besloten een Transformatiefonds beschikbaar te stellen aan de gemeenten. Dat betekent dat we meerjarig kunnen rekenen op extra, incidentele, middelen waarmee we de transformatie in Zeeland vorm kunnen geven. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld aan de jeugdregio's, in Zeeland gevormd door de 13 Zeeuwse gemeenten.

Voor de Zeeuwse jeugdregio betekent dit een bedrag van € 758.000, gedurende 2018, 2019 en 2020. Dit bedrag kan extra ingezet worden voor de Zeeuwse transformatie van de jeugdhulp (incidentele kosten). We hebben bewust geen verdeling per actielijn gemaakt, dit om de ruimte voor de transformatie zo groot mogelijk te houden.

Dit plan vormt tevens de aanvraag voor subsidie in het kader van het landelijke programma zorg voor jeugd. Voor de realisatie van de zes actielijnen en de bovengenoemde randvoorwaarden zal budget vrijgemaakt worden. Op dit moment kiezen we ervoor om nog geen raming hiervoor op te stellen.

De afspraken over inzet van het Transformatiebudget zijn in het portefeuillehoudersoverleg Jeugd⁴⁴ volgt vastgesteld:

De middelen van het Transformatiefonds worden toegevoegd aan het Transformatiebudget jeugd en de besluitvorming en het beheer over de middelen op dezelfde wijze te laten verlopen als de huidige middelen vanuit het transformatiebudget. Dat houdt in dat de Task Force Jeugd kan beslissen over bedragen tot € 10.000 en het portefeuillehoudersoverleg voor de bedragen boven de € 10.000. Alle voorstellen ten laste van het transformatiebudget komen terug op de bestuurlijke tafel.

Het budgetbeheer is vanuit de taak/functieomschrijving belegd bij de Programmamanager Jeugd. Die legt hierover verantwoording af naar het portefeuillehoudersoverleg Jeugd.

Bij het werken aan de opgaven van het programma zorg voor jeugd, maken we gebruik van de mogelijkheden die landelijke programma's en de ondersteunende netwerken bieden. Hierbij denken we onder andere aan het Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd⁴⁵, het netwerk van de 42 jeugdregio's (J42) en thematische netwerkgroepen.

Communicatie, inspiratie, leren van elkaar en voortgang

De transformatie jeugd moet gaan leven. Dat vraagt meer dan alleen actielijnen en een goede ambtelijke organisatie. Het gaat ook om elkaar goed informeren, de ontmoeting stimuleren en tijd inruimen voor reflectie. De transformatie heeft een grotere kans van slagen als de betrokkenheid van gemeenten, aanbieders, professionals, jongeren en ouders groot is en blijft.

In het regionale kernteam jeugd zal daarom een communicatie- en netwerkfunctie worden ingericht. We denken aan nieuwsbrieven, een website en het organiseren van bijeenkomsten, met informatie en inspiratie.

Elk jaar zullen we met elkaar het actieprogramma evalueren en waar nodig aanpassen. De programmamanager jeugd is hiervoor verantwoordelijk.

De sturing op de voortgang van het actieprogramma ligt bij de Programmamanager jeugd ism betrokken bestuurders van zowel gemeenten als aanbieders. Ook hier is betrokkenheid en inbreng

⁴⁴ Bron: portefeuillehoudersoverleg Jeugd 05.07.2018

⁴⁵ Hierin is de Zeeuwse Programmanager Jeugd vertegenwoordigd, tevens is er een vertegenwoordiger van de aanbieders gekoppeld aan de Zeeuwse jeugdregio.

van professionals, jongeren en ouders nodig. Dat betekent dat we het Actieprogramma zien als een groeimodel, dat met behulp van het Kwaliteitskompas van het NJi voortdurend in ontwikkeling zal zijn.

